

Şemsettin Sami

Biyografi 1850 yılında Osmanlı İmparatorluğu dahilinde olan Arnavutluk'ta doğmuştur. Türk Edebiyatında ilk Türkçe roman olma özelliğindeki Taaşuk-ı Talat ve Fitnat'ın, ilk Türkçe ansiklopedi olan Kamüs-ül Alam'ın ve geniş muhteviyatlı ilk sözlük olan Kamüs-i Türki'nin yazarıdır. Osmanlıcılığın ileri gelen temsilcilerindendir. İmparatorluğun müşterek lisanı Türkçe'nin önemini vurgulayan çalışmalar yapar. Kadının sosyolojik konumunu, evlilik kurumunda kadının söz hakkını ve aksi sonuçlarını romansal dille ele alır. Sami'nin güçlü kaleminin yanı sıra toplumsal yanlış gelenekleri irdemesi Türk Edebiyatında öncü olmuştur. Şemsettin Sami'nin yayınlanmamış pek çok eseri ölümünden sonra (1904) kaybolmuştur.

Eserler Türk Dilinin yalınlaşması konusunda çalışmalar yapmış bir yazardır. Sami “Osmanlıca” terimine şiddetle karşıdır. Dilin “Türkçe” olduğunun, halkın anlayacağı şekilde net bir dille yazılması gerekliliğinin üzerinde durur. Sözlük çalışmaları kapsamlıdır. İlk Türkçe sözlük olan Kamus – ı Türki (1901), adında Türk sözcüğünün de geçtiği ilk eserdir. Kamus – ı Arabi (1898) Osmanlıca Türkçe lügattir. Kamus – ı Fransevi (1882) Sami'nin Fransızca, Türkçe sözlük çalışmasıdır. Kamus ül Alam (1889), ansiklopedik eserdir. Türkçe olarak hazırlanan ilk çalışma olma özelliği taşır. Büyük ilgiyle karşılaşmıştır. Sami'nin dil üzerindeki çalışmaları sözlüklerle sınırlı değildir. Usul- i Tenkit ve Tertib (1886), Nevusul Sarf- ı Türki (1891), Yeni Usul Elifba- yı Türki (1898), Usul- i Cedid- i Kavaid-i Arabiye (1910), Tatbikat- ı Arabiye (1911), Sami'nin önemli dilbilgisi kitaplarıdır. Edebiyatımızdaki ilk yerli roman olan Taaşuk – ı Talat ve Fitnat (1875), Sami tarafından yazılmıştır. Yazarın tiyatro alanında da geniş yankı uyandıran çalışmaları vardır. Besa Yahut Ahde Vefa , trajedi türünde, (1874), Seydi Yahya (1875), Gave (1876) ünlü eserleridir. Şemsettin Sami ayrıca Sefiller, Florian, Daniel Defoe ve Robinson Crouse isimli romanın çevirilerini yapmıştır.